

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Εθελοντισμός και κοινωνική προσφορά

Σε μια κοινωνία που καθημερινά διαπιστώνουμε ότι το ατομικό συμφέρον επικρατεί επί του συλλογικού, όπου το προσωπικό όφελος κυριαρχεί επί του κοινωνικού, ο εθελοντισμός έρχεται για να προσδώσει στον ατομικισμό τη συλλογική και κοινωνική του διάσταση. Ο εθελοντισμός δίνει νόημα και περιεχόμενο σε πανανθρώπινες αξίες, λιγότερο ή περισσότερο ξεχασμένες, όπως είναι η κοινωνική αλληλεγγύη, η κοινωνική προσφορά, η αγάπη προς τον συνάνθρωπο. Συνιστά μια επιμορφωτική λειτουργία, η οποία συνδυάζει «τον έρωτα του ερασιτέχνη, τη συνέπεια του επαγγελματία, την πειθαρχία του στρατιώτη και την ανιδιοτέλεια του ανώτερου ανθρώπου».

Το πεδίο δράσης του εθελοντισμού δεν είναι μόνο αυτό της κοινωνικής φροντίδας αλλά πολύ μεγαλύτερο και ευρύτερο. Αναφέρω για παράδειγμα ότι πολλές εκστρατείες για θέματα αναλφαβητισμού, εμβολιασμών, πρόληψης και ενημέρωσης αλλά και προστασίας του περιβάλλοντος στηρίχθηκαν και στηρίζονται στην εθελοντική εργασία και προσφορά.

Ο εθελοντισμός έρχεται να συμπληρώσει τη δημόσια δραστηριότητα, όπως αυτή εκφράζεται και υλοποιείται σε όλους τους τομείς, αλλά και την ιδιωτική παρουσία, που παίρνει συχνά τη μορφή της φιλανθρωπίας, και εκφράζεται σε ατομικό επίπεδο. Καμιά από τις δράσεις αυτές δεν είναι ανταγωνιστική με την άλλη. Βεβαίως το κράτος έχει την κύρια ευθύνη να σηκώσει το βάρος σε όλα τα επίπεδα. Βεβαίως και θέλουμε και τιμούμε τη φιλανθρωπία, αλλά ο εθελοντισμός πέρα και πάνω από προσωπικά οφέλη, αποτελεί την υπέρτατη μορφή κοινωνικής δράσης και προσφοράς που οι σημερινές κοινωνίες πρέπει να αναζητούν και να αναδεικνύουν καθημερινά.

Αποτελεί τον πλέον **κατάλληλο** οδηγό για να αλλάξουμε τη νοοτροπία των αγκυλωμένων κοινωνικών συμβάσεων και της απαξίωσης των ιδεών. Στις μέρες μας το εθελοντικό κίνημα οφείλει να αποτελεί την υγιή αντίδραση και απάντηση της οργανωμένης κοινωνίας σε φαινόμενα αδράνειας και αποχής. Ο εθελοντισμός οφείλει να αναδεικνύεται ως ένας τρίτος πυλώνας στον κοινωνικό βίο. Ένας πυλώνας ο οποίος πέρα από τους δύο παραδοσιακούς αμιγείς χώρους, του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, **περιλαμβάνει** όλες τις ενεργές δυνάμεις και δράσεις που αφιερώνονται στην ανάληψη του **πολύπλευρου** κοινωνικού έργου που καλείται να επιτελέσει. Με αυτή την έννοια μπορεί ακόμα να χαρακτηριστεί ως μια νέα μορφή πολιτικής, που εκφράζει το ευγενέστερο νόημά της και δίνει τη δυνατότητα της άμεσης συμμετοχής όλων των πολιτών, ανεξαρτήτως κοινωνικής τάξης και επαγγελματικής ιδιότητας. Επιβάλλεται, συνεπώς, να **προστατεύσουμε** την εθελοντική δράση από τα φαινόμενα λήθης.

Η ανάπτυξη του εθελοντικού κινήματος σήμερα είναι **επιτακτική** ανάγκη, και πρέπει να έχει την αμέριστη ενθάρρυνση και υποστήριξη από όλους μας, έτσι ώστε να μπορέσει να αποδείξει και να διευκολύνει τη θέληση, την προσφορά και την αγάπη του κάθε ατόμου που θα ενταχθεί σε αυτή την κινητοποίηση.

Ο εθελοντισμός δεν είναι ζήτημα επιβολής. Είναι προσφοράς ψυχής.

Κουκούλης Γεώργιος, Διευθυντής Γυμνασίου Τσαριτσάνης, Πρόεδρος Φιλανθρωπικού & Πολιτιστικού Συλλόγου Αμπελώνα «Η ΑΡΩΓΗ»

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- A.** Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).
- B1.** Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80 έως 100 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου: «**Ο εθελοντισμός δίνει νόημα ... η αγάπη προς τον συνάνθρωπο**».
- B2.** Να βρείτε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του κειμένου.

- B3.** Να εντοπιστούν τρεις φράσεις ή λέξεις του κειμένου με συνυποδηλωτική σημασία και να χρησιμοποιηθούν με δηλωτική.
- B4.**
- α)** Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
κατάλληλο, περιλαμβάνει, πολύπλευρο, προστατεύουμε, επιτακτική.
- β)** Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
υπέρτατη, αδράνειας, αποχής, ενεργές, διευκολύνει.
- Γ.** Ως εκπρόσωπος του σχολείου σας σε μια ομιλία που διοργανώνει ο δήμος της περιοχής σας με θέμα τον εθελοντισμό, αναπτύξτε τις αιτίες για τις οποίες η εθελοντική προσφορά στις μέρες μας είναι περιορισμένη και καταθέστε προτάσεις για το πώς θα καλλιεργηθεί ο εθελοντισμός στο σχολικό περιβάλλον (500-600 λέξεις).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A.** Ο συντάκτης θίγει το θέμα του εθελοντισμού στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα. Αρχικά, προβληματίζεται για την επικυριαρχία του ατομισμού, υποστηρίζει ότι ο εθελοντισμός νοηματοδοτεί οικουμενικά ιδανικά και αναφέρει τα επιμέρους παιδαγωγικά στοιχεία του. Συνεχίζει αναφερόμενος στα ποικίλα πεδία δραστηριοποίησης του εθελοντισμού και παραθέτει σχετικά παραδείγματα. Πρόκειται για δράση που συμπληρώνει την κρατική μέριμνα και την ιδιωτική πρωτοβουλία αλλά υπερέχει αυτών. Επιπροσθέτως, υπογραμμίζει ότι ο εθελοντισμός αποτελεί όχημα απαγκίστρωσης από ξεπερασμένες νοοτροπίες, αντίδραση σε φαινόμενα ακηδίας και «αχαδερφισμού», και τον παρουσιάζει ως νέα πολιτική πρόταση συλλογικής δράσης που πρέπει να διασφαλιστεί. Καταλήγει ότι συνιστά αναπόδραστη αναγκαιότητα η διεύρυνση με τη συνδρομή όλων του εθελοντισμού, ο οποίος δεν επιβάλλεται έξωθεν αλλά είναι δείγμα μεγαλοψυχίας.
- B1.** Ο εθελοντισμός είναι μια ενέργεια βαθύτατα ηθική. Συνδέεται με την αγάπη και την προσφορά στον συνάνθρωπο και στοχεύει στον περιορισμό των κοινωνικών διακρίσεων και προβλημάτων. Αντιστρατεύεται τον ατομισμό και την ιδιοτέλεια, αφού δίνει έμφαση στην εκ βαθέων προσφορά στον συνάνθρωπο. Όποιος μετέχει σε εθελοντικές δράσεις, έχει αποποιηθεί τον ατομισμό του και δεν βλέπει την ζωή εγωκεντρικά. Βοηθά όποιον έχει ανάγκη, και με τον τρόπο αυτό συμβάλλει στη μείωση των προβλημάτων, στον περιορισμό της κοινωνικής αδικίας. Ιδιαίτερα σήμερα, που οι ηθικές αξίες κλονίζονται και η αλληλεγγύη συχνά εκλείπει, ο εθελοντισμός προβάλλει επιτακτικό αίτημα, αφού μπορεί να καταπραΰνει τον ανθρώπινο πόνο. Γι' αυτό, όπως κι αν εκδηλώνεται, είναι δείγμα πολιτισμού.
- B2.** Δομή παραγράφου:
Θεματική περίοδος: «Το πεδίο δράσης του εθελοντισμού» έως «και ευρύτερο».
Λεπτομέρειες/σχόλια: «Αναφέρω για παράδειγμα» έως «και προσφορά».
Κατακλείδα: δεν υπάρχει.

Τρόπος ανάπτυξης παραγράφου:

η παράγραφος αναπτύσσεται με παραδείγματα, τα οποία επεξηγούν το περιεχόμενο της θεματικής περιόδου. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιούνται τα παραδείγματα εθελοντικής εργασίας και προσφοράς σε θέματα «αναλαβητισμού, εμβολιασμών, πρόληψης, ενημέρωσης και προστασίας του περιβάλλοντος», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει το κείμενο. Βοηθητική είναι και η φράση «για παράδειγμα» για τον εντοπισμό του τρόπου ανάπτυξης της συγκεκριμένης παραγράφου.

B3.

- «τον έρωτα του ερασιτέχνη» (1^η παράγραφος): έζησαν ένα θυελλώδη έρωτα πριν καταλήξουν στον χωρισμό.
«να σηκώσει το βάρος» (3^η παράγραφος): με το βάρος που σηκωσε ο αρσιβαρίστας σημείωσε νέο παγκόσμιο ρεκόρ.
«υγιή αντίδραση» (4^η παράγραφος): τα αποτελέσματα των γενικών ιατρικών εξετάσεων έδειξαν ότι είναι απόλυτα υγιής.

B4.

- α)** κατάλληλο: αρμόδιο
περιλαμβάνει: περικλείει
πολύπλευρου: πολυσχιδούς
προστατεύσουμε: προφυλάξουμε
επιτακτική: απαραίτητη

- β)** υπέρτατη: έσχατη
αδράνειας: δράσης
αποχής: συμμετοχής
ενεργές: παθητικές
διευκολύνει: δυσχεραίνει

- Γ.** Το κείμενο θα έχει τη μορφή ομιλίας. Οι μαθητές πρέπει να ξεκινήσουν με προσφώνηση (Αγαπητό κοινό,/Κυρίες και κύριοι) και στο τέλος να ευχαριστήσουν το ακροατήριο (Σας ευχαριστώ για τον χρόνο και την προσοχή σας). Μπορούν να χρησιμοποιήσουν και τα τρία ρηματικά πρόσωπα (άλλωστε, λόγω του συγκεκριμένου επικοινωνιακού πλαισίου καλό θα ήταν οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν α' ενικό-πληθυντικό και β' πληθυντικό πρόσωπο, που χαρίζουν αμεσότητα και ζωντάνια, αφού η ομιλία είναι προσχεδιασμένος προφορικός λόγος). Έχουν τη δυνατότητα, επιπλέον, να απευθύνουν ερωτήσεις στο κοινό δίνοντας έτσι ένα τόνο οικειότητας στο κείμενο.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αναφορά στον τόπο, το θέμα της εκδήλωσης, την ιδιότητά μας. Ορισμός και σύντομη παρουσίαση μορφών εθελοντισμού. Διαπίστωση του φαινομένου περιορισμού της εθελοντικής δράσης τα τελευταία χρόνια.

A' Ζητούμενο: αίτια περιορισμού της εθελοντικής δράσης

- Η οικονομική κρίση δυσχεραίνει τη ζωή των ανθρώπων, οι οποίοι με δυσκολία αντεπεξέρχονται στις οικονομικές τους υποχρεώσεις και πολλές φορές αναγκάζονται να περιορίσουν πάγια έξοδα.
- Οι αυξημένες υποχρεώσεις οδηγούν στην υπερεργασία για την κάλυψη των αναγκών, που με τη σειρά της οδηγεί στην έλλειψη ελεύθερου χρόνου, την απουσία ανθρώπινων σχέσεων και την αδιαφορία.
- Η ηθική κατάπτωση, η απώλεια αξιών, η αλαζονεία, ο εγωισμός, η τάση για προβολή και διάκριση εμποδίζουν τον σύγχρονο άνθρωπο να δείξει ενδιαφέρον για τον αναξιοπαθόντα συνάνθρωπο.
- Η τάση του ανθρώπου να προσφέρει υπηρεσίες μόνο σε περίπτωση που περιμένει κάποιο αντάλλαγμα.
- Η έξαρση της εγκληματικότητας αυξάνει την έλλειψη εμπιστοσύνης και τις φοβίες και οδηγεί τον άνθρωπο στη μοναξιά και την ασυγκινησία για οτιδήποτε δεν τον αφορά.
- Η απουσία ανθρωπιστικής παιδείας αφήνει στην άκρη οποιαδήποτε ευαισθησία και διάθεση για κοινωνική προσφορά. Παράλληλα, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο έχει ως αποτέλεσμα τη μη αποδοχή του διαφορετικού και, κατ' επέκταση, την ανυπαρξία θέλησης για στήριξη.

- Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης έχουν περιορίσει στο ελάχιστο την προβολή μηνυμάτων για κοινωνική αλληλεγγύη και ασχολούνται σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα με την παρουσίαση λανθασμένων προτύπων και την προώθηση του καταναλωτικού πνεύματος, που έχει δώσει στους περισσότερους την εσφαλμένη εντύπωση ότι η ευτυχία πηγάζει από την απόκτηση υλικών αγαθών. Με τον τρόπο αυτό ατονεί η διάθεση για αλtruισμό και φιλανθρωπία και ενισχύεται ο εγωκεντρισμός.
- Η αδράνεια της οικογένειας απέναντι σε μείζονα ζητήματα της κοινωνίας θα έχει ως κατάληξη και το παιδί μεγαλώνοντας να επιδειξει την ίδια παθητικότητα.
- Η ιδιοτέλεια, η ανευθυνότητα και η απάθεια που διακρίνουν την πολιτική σκηνή έχουν ως συνέπεια τον περιορισμό του ενδιαφέροντος για τα κοινωνικά προβλήματα.
- Η έλλειψη ενδιαφέροντος των πνευματικών ανθρώπων για τα προβλήματα του λαού αφήνουν τον άνθρωπο μετέωρο, χωρίς οράματα, ιδανικά, ηθικούς σκοπούς, υποταγμένο στα πάθη του, που οδηγούν στην αδικία και την απανθρωπιά.
- Η αστικοποίηση με συνέπεια την απομάκρυνση του ανθρώπου από τη φύση και την αποχή του από εθελοντικές δραστηριότητες σχετικές με αυτή (δενδροφυτεύσεις, αναδασώσεις, καθαρισμός παραλιών κ.λπ.).
- Τα οικονομικά συμφέροντα, οι τάσεις αρχομανίας, η κρίση του ανθρωπισμού έχει επηρεάσει και τις διακρατικές σχέσεις, με συνέπεια τα ισχυρά οικονομικά, τεχνολογικά και πολιτικά κράτη να θέτουν υπό τον έλεγχό τους τα αδύναμα, να καταργείται η οικουμενική συνείδηση και να περιορίζεται η εθελοντική δραστηριότητα σε διεθνές επίπεδο.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Διαπίστωση της σπουδαιότητας του εθελοντισμού για άτομο και κοινωνία και της ανάγκης ενίσχυσής του μέσα στο σχολικό περιβάλλον.

Β' Ζητούμενο

- Το σχολείο οφείλει να προσφέρει ανθρωπιστική παιδεία, ώστε να διαμορφώνει προσωπικότητες που να εμφορούνται από ηθικές αξίες και ανθρωπιστικά ιδεώδη.
- Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να αποτελούν πρότυπο εθελοντικής προσφοράς και δράσης, να δίνουν το παράδειγμα στους μαθητές τους μέσα από τη δική τους συμμετοχή σε κοινωφελείς δραστηριότητες.
- Καλύτερη ενημέρωση για τα οφέλη που θα προκύψουν από τον εθελοντισμό τόσο για το ίδιο το άτομο όσο και για την κοινωνία.
- Οι μαθητικές κοινότητες μπορούν να δραστηριοποιηθούν άμεσα για την ανιδιοτελή προσφορά στο κοινωνικό σύνολο, στον άνθρωπο και στη φύση (π.χ. πρωτοβουλίες για δενδροφυτεύσεις, εράνους, συγκέντρωση τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης, καθαρισμός δημοτικών πάρκων, δρόμων, παραλιών κ.λπ.).
- Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων από τα ίδια τα σχολεία με στόχο τη συγκέντρωση χρημάτων για τους άπορους.

- Προβολή υγιών προτύπων από τα σχολεία, ατόμων που ξεχωρίζουν για την εθελοντική τους δράση, επισκέψεις στα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης προσωπικοτήτων – εθελοντών, πολλές από τις οποίες αποτελούν είδωλα της μαθητικής κοινότητας.
- Έκδοση σχολικής εφημερίδας (έντυπης ή ηλεκτρονικής) όπου θα καταγράφονται διάφορα προβλήματα που ανακύπτουν σε επίπεδο σχολικής κοινότητας ή τοπικής (Δήμου – Κοινότητας) με σκοπό τον προβληματισμό και τη δράση των μαθητικών κοινοτήτων.
- Ο θεσμός της Βουλής των Εφήβων συμβάλλει στη μύηση των μαθητών στη διαδικασία συμμετοχής στα κοινά και λήψης αποφάσεων. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές διαμορφώνουν πολιτική και δημοκρατική συνείδηση, γίνονται υπεύθυνοι, ωριμάζουν και συναποφασίζουν για κοινά προβλήματα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Υπογράμμιση ότι ο εθελοντισμός δεν υποκαθιστά το κράτος ούτε το απαλλάσσει από τις ευθύνες του, αλλά αποτελεί απλά συστράτευση στον κοινό αγώνα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την ευτυχία των ανθρώπων.

Σημείωση: στόχος του δοθέντος πλάνου έκθεσης είναι οι μαθητές να πάρουν ιδέες για την ανάπτυξη του ζητούμενου θέματος και να επιλέξουν κάποιες από αυτές, όχι να τις αξιοποιήσουν όλες στα κείμενά τους, διότι σε μια τέτοια περίπτωση αυτά θα υπερβούν κατά πολύ τον περιορισμό των 600 λέξεων.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΘΕΜΑΤΩΝ:

Βενέρη Μαρία – Καρακωνσταντάκης Γιώργος-Κασσαπάκης Βασίλης - Κριτωτάκη Ράνια
Μαρκάκη Πόπη – Ξενάκη Αθηνά – Χαλκιάδακη Μαρίνα

ΕΝΑ
Φροντιστηριακός Όμιλος